

odvolací soud vyslovil, že dovolatel požívá již zaopatřovacích požitků od svého dřívějšího zaměstnavatele Jana K-a, že má nárok na úpravu požitků jenom proti tomuto, poněvadž u žalované nestrávil ve službě šem 4. předpokládané minimální desetileté služby, nýbrž pouze dvě léta, pět měsíců a šestnáct dnů. Těmito dovolacími vývody nebyly vyvráceny správně, věci i zákonu vyhovující důvody odvolacího rozsudku. Zákon ze dne 18. března 1921 čís. 130 Sb. z. a nař. vztahuje se podle šu 1. na bývalé zaměstnance na velkém majetku pozemkovém (§ 2. zákona ze dne 16. dubna 1919 čís. 215 Sb. z. a nař.), jestliže buď již požívali zaopatřovacích požitků z důvodu trvalého poměru služebního na velkém majetku pozemkovém, jako pensí, provisi, darů z milosti a pod. (§ 3. zákona ze dne 12. února 1920 čís. 118 Sb. z. a nař.) nebo nabyli nároku na vyplacení pense nebo provise dříve, nežli tento zákon počal působiti (§ 16. zákona: třiceti dnů po, dne 5. dubna 1921 nastalém, vyhlášení) tedy před 6. květnem 1921. Jest proto pro tuto rozepři rozhodujícím, zdali byl dovolatel vůči žalované v držení požitků, o nichž mluví ony předpisy, před 6. květnem 1921, neboť zákon upravuje výši zaopatřovacích požitků pod podmínkou zákonem výslovně stanovenou, že takový nárok již jest po právu. Po této stránce zjistil odvolací soud, že dovolatel takového nároku vůči žalované neměl, nýbrž že se vůči žalované zřekl výslovně zaopatřovacích požitků, protože již byl pensistou, když u ní nastoupil službu a protože požíval zaopatřovacích požitků od Jana K-a. Když odvolací soud z toho odvodil, že žalovaná není povinna, by platila nebo přispívala na doplnění zaopatřovacích požitků dovolatelových, podle shora citovaného zákona a tabulky k němu připojené, poněvadž u ní ani nepočala ani neměla počítí výplata zaopatřovacích požitků (§ 11. I. zákona ze dne 13. července 1922 čís. 215 Sb. z. a nař.), dlužno tento právní závěr schváliti a uznati, že dle čís. 4 šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací není opodstatněn. Není opodstatněn ani potud, pokud odvolací soud uznal, že dovolatel vzhledem k šu 4. zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 Sb. z. a nař. vůči žalované takového nároku ani nemohl nabýti, jelikož vstoupiv k ní do služeb jako pensista a zřeknuv se jakýchkoliv požitků zaopatřovacích, strávil v těchto službách pouze dobu 2 roků, 5 měsíců a 16 dní a že mu nelze do těchto jeho služeb připočítávati službu u předešlého zaměstnavatele Jana K-a, poněvadž ta opodstatnila jedině jeho zaopatřovací nároky vůči Janu K-ovi, a dovolatel od tohoto zaměstnavatele na základě těchto služebních let pensi skutečně obdržel.

Čís. 4067.

Prohlášení neplatnosti manželství pro překážku soukromoprávní může se domáhati pouze ten, kdo jest zkrácen právě tím, že manželství přes překážku bylo uzavřeno. Neplatnosti manželství nemůže se však domáhati ten, komu by z prohlášení manželství neplatným kymul hmotný prospěch.

(Rozh. ze dne 17. července 1924, Rv I 1453/23.)

Po smrti svého syna Jindřicha R-a domáhal se žalobce, by manželství Jindřicha R-a se žalovanou bylo prohlášeno neplatným pro duševní

chorobu synovu v době sňatku. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, uznávše sice oprávněnost žalobcovu k žalobě, neshledavše však uplatňovaný důvod neplatnosti opodstatněným. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Oba nižší soudy, zkoumajíce oprávněnost žalobce k podání žaloby o neplatnosti manželství, uzavřeného mezi Jindřichem R-em a žalovanou, dospěly k názoru, že žalobce jest k žalobě oprávněn jako přihlášený dědic zemřelého manžela Jindřicha R-a, poněvadž jest neplatným svazkem manželským poškozen ve svých zájmech a právech dědických, neboť důsledkem prohlášení manželství neplatným při nedostatku dětí odpadlo by dědické právo manželky a uplatnilo by se výhradné právo rodičů zemřelého. Tento názor opírají nižší soudy o ustanovení §u 28 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. a dvorského dekretu ze dne 27. června 1837 čís. 208 sb. z. s.; soud prvé stolice dovolává se též rozhodnutí vídeňského nejvyššího soudu, sbírka Gl. U. W. čís. 8903 a 14504. Názor ten nelze sdíleti. Komu přísluší právo odporovati platnosti manželství, plyne z ustanovení § 28 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a n., jenž nastoupil na místo zrušeného §u 94 obč. zák. a §§ 95 a 96 obč. zák. Zákon rozeznává, zda jde o překážky veřejnoprávní, či o překážky soukromoprávní; v tomto sporu se uplatňuje překážka soukromoprávní §u 48 obč. zák., jak plyne z §u 28 citované manž. novely, a platí proto ustanovení druhé věty téhož §u, dle něhož přísluší právo, odpírati platnosti manželství, tomu, kdo manželstvím, přes překážku uzavřeným, jest na svých právech zkrácen. Zkrácením nerozumí se každé porušení soukromoprávních zájmů; na to poukazuje zákon, označuje zkrácení jako následek uzavření neplatného manželství; tím jest řečeno, že prohlášení neplatnosti může se domáhati jen ten, kdo jest zkrácen právě tím, že manželství přes překážku bylo uzavřeno. Právo to nepřísluší tedy zejména tomu, komu z toho, že by manželství bylo prohlášeno neplatným, kynul hmotný prospěch, jako na př. eventuelním dědicům. Poukaz nižších soudů na dvorský dekret ze dne 27. června 1837, čís. 208 sb. z. s. jest pochybeným, poněvadž přehlíží úvodní větu jeho, dle níž platí ustanovení to pouze pro případy úředního šetření neplatnosti manželství; dekret ten týká se tedy toliko veřejnoprávních překážek manželských, při nichž se postupuje z moci úřední. To potvrzuje i druhý odstavec téhož dekretu, který přiznává zájemníkům v prvním odstavci zmíněném právo apelace a revise proti dotyčným rozsudkům, čehož by nebylo zapotřebí při žalobách, uplatňujících nějakou překážku soukromoprávní. Rovněž tak nepřipadným jest poukaz soudu prvé stolice na rozhodnutí vídeňského nejvyššího soudu, neboť i v obou těchto případech šlo o překážku veřejnoprávní, při níž arciť uvedený dvorský dekret má plný průchod. A právě z dekretu toho úsudkem z opaku plyne, že žalobce není k uplatňování neplatnosti manželství oprávněn; stanovíť, kdy i po smrti jednoho z manželů lze se domáhati prohlášení manželství neplatným, čemuž nelze jinak rozuměti, než že vychází z názoru, že po smrti jednoho z manželů pravidlem není přípustno odporovati platnosti manželství, a že dopouští

výjimku toliko v případech, v dekretu tom výslovně uvedených. Není tedy žalobce oprávněn domáhati se výroku, že manželství jeho zemřelého syna se žalovanou jest neplatno pro překážku soukromoprávní, a bylo žalobu z toho důvodu zamítnouti.

Čís. 4068.

Otázku, zda nemovitost, v exekuční dražbě prodaná, byla převážně věnována provozu živnosti (§ 76 zákona ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák.), jest posuzovati s hlediska celého knihovního tělesa, nikoliv jednotlivé jeho součástky.

Byly-li veřejné dávky řádně knihovně zajištěny, požívají výsadního pořadí, třeba nebyly k dražbě přihlášeny.

K přikázání výdělkové daně není třeba, by předepsána byla právoplatně, ani by vůbec byla předepsána, nýbrž jen, aby byla splatna.

Bylo-li namítáno, že pohledávka výdělkové daně pominula zaplacením, pokud se týče, že má býti započítán dlužníkův přeplatek na výdělkovou daň z doby dřívější, dlužno odpor odkázati na pořad správní; soud není povinen, by udělil poučení, jaký opravný prostředek a u kterého správního úřadu má býti podán.

(Rozh. ze dne 17. července 1924, R II 241/24.)

Rozděluje výtěžek za exekučně prodanou nemovitost, zapsanou ve vložce čís. 1430, přiznal soud první stolice ve výsadním pořadí eráru pohledávku na dani výdělkové, okresní nemocenské pokladně a úrazové pojišťovně dělnické pohledávky ze zadržených příspěvků. Proti přiznání všech těchto pohledávek vznesl vymáhající věřitel odpor, jež s o u d první stolice zamítl. R e k u r s n í s o u d vyhověl rekursu vymáhajícího věřitele potud, že přikázal odpor proti přiznání výdělkové daně na pořad správní s tím, by se stěžovatel do jednoho měsíce vykázal, že zahájil správní řízení, jehož jest třeba k vyřízení odporu; jinak napadené usnesení potvrdil. D ů v o d y: Právem bylo rozvrhovým usnesením přiznáno dani výdělkové výsadní právo zástavní (§§ 76, 113 zákona ze dne 25. října 1896 čís. 220 ř. zák.), neboť usnesení první stolice zjišťuje v souhlasu s knihovním výpisem, odhadním protokolem a zprávou četnictva politické správy okresní, že nemovitost jest převážně věnována stolařskému podniku a k tomu schválně zařízena. To stačí. Není třeba, by podniku byla věnována i největší část nemovitosti, nebo by tato část nemovitosti v poměru k celé nemovitosti byla cennější (Glaser Unger n. ř. č. 3442 a zprávy pro službu fin. prok. 1912 čís. 42). Soudce má při této otázce pouze zkoumati, zda nemovitost je zvláště zařízena k provozování stolařského podniku (Gl. U. čís. 10.614), takže vůle vlastníková, věnovati nemovitost podniku, se zračí na první pohled ve zvláštních zařízeních (Gl. U. n. ř. čís. 5325). Nežádá se, by daň výdělková byla předepsána, natož právoplatně nebo vůbec byla vyměřena, má-li v řízení rozvrhovém býti přikázána. Žádá